

Jisperveldstraat 73
1024 AC Amsterdam
Tel.: 020 – 6367837 / 06-10816145
info@funerair.nl / www.funerair.nl

Nederlandlaan 49
3402 IJsselstein
Tel: 06-40412804
info@dodenakkers.nl / www.dodenakkers.nl

Aan: Monumentenstichting Boarnsterhiem
t.a.v. dhr. K. de Boer, via mail@monumentenstichting.nl
Boarnsterdyk 66
8491 AW Akkrum

Datum: 26 januari 2023

Betreft: Advisering inzake symboliek mausoleum Coopersburg in Akkrum

Geachte heer De Boer,

In december 2022 heeft de Monumentenstichting Boarnsterhim verzocht om een uitgebreid overzicht van de toegepaste symboliek op het mausoleum van Coopersburg in Akkrum. Dit gebouw is in 2021 gerestaureerd, met name om enkele opgetreden gebreken te herstellen. Bij het herstel is destijds al besproken dat de symboliek op en in het gebouw uitzonderlijk is. Naast funeraire symboliek is er ook sprake van veel andere (soms heel persoonlijke) symbolen die verwijzen naar de stichter van het mausoleum.

De vele symbolen op het gebouw zullen per gevel beschreven worden, alsmede de toegepaste symboliek in het interieur. Daarbij wordt ook ingegaan op de betekenis van de decoratieve elementen, voor zover van toepassing.

Geschiedenis mausoleum

De geschiedenis van het mausoleum is onlosmakelijk verbonden met Folkert H. Kuipers (in de VS noemde hij zich Frank Cooper) die als jongeling vanuit Akkrum naar Amerika vertrok en aldaar zijn fortuin maakte. Daarbij vergat hij Akkrum niet, want in 1899 bestemde hij 500.000 gulden voor de bouw van een Oude Mannen- en Vrouwenhuis in Akkrum. In augustus van dat jaar kocht hij zelf de grond aan voor het gebouw met daarbij een tuin met fonteinen. Architect Folkert Hoekstra uit Akkrum mocht het gebouw ontwerpen. In mei 1901 vond de opening plaats van het gebouw, onder de naam Coopersburg.

Op 31 december 1904 overleed Cooper, 61 jaar oud. Al snel na diens overlijden werd duidelijk dat de laatste rustplaats van Cooper in Akkrum zou zijn, samen met dat van zijn eerste vrouw. In eerste instantie werd Cooper begraven op Woodlawn Cemetery in New York. Cooper had echter in zijn testament laten vastleggen dat hij begraven wilde worden in Akkrum. Zijn zoon Charles Cooper gaf de regenten opdracht een architect te zoeken voor een te ontwerpen grafkelder. Er kwamen een zestal reacties binnen, waarna Charles Cooper aan beeldhouwer Johann Hinrich Schröder (1866-1935) de opdracht gaf om een mausoleum te ontwerpen in de tuin. Schröder had ook de gedenksteen ontworpen die herinnert aan de opening van Coopersburg. Hoewel in Duitsland geboren, was Schröder geschoold in Nederland, onder meer aan de Academie Minerva in Groningen en de Kunstnijverheidsschool in Amsterdam.

Minder dan een maand na zijn overlijden gaven Coopers kinderen opdracht om het werk te starten. Bij de voorbereiding en uitvoering van de plannen kwam nogal wat bij kijken, want de materialen zoals graniet en zandsteen waren niet meteen voorhanden. Het gebouw zou zo'n 20.000 gulden gaan kosten en in de kranten was al beschreven hoe het mausoleum eruit zou gaan zien,

inclusief een beschrijving van de beelden op het gebouw. Schröder wilde ook de tuin rond het mausoleum ontwerpen, maar dat is waarschijnlijk gedaan door hovenier Westra uit Hurdegaryp. In mei 1906 werd door de gemeente verlof verleend voor de bouw. De bouw volgde in de loop van 1906 en in januari 1907 werden de kisten met de stoffelijke resten van Frank Cooper en zijn eerste vrouw Netty per boot naar Nederland vervoerd. Op maandag 4 februari arriveerden de kisten per trein in Akkrum en onder begeleiding van een grote menigte werden de kisten na een dienst bijgezet in het mausoleum.

Na de bijzetting van de kisten, die uitgebreid in de kranten werd beschreven, verscheen ook onderstaande beschrijving van het mausoleum¹:

"Aan beide zijden van den ingang van het graf zijn twee figuren aangebracht, voorstellende de vereering en de hulde. Boven den ingang lezen we: "Aan onze ouders: Frank H. Cooper en Antoinetta Gerardina de Graaff." Ook zijn daar, ter weerszijden van een genius de beeltenissen van de overledenen aangebracht. De voorgevel eindigt in een vierkante bekroning. Op elk der vier met palm- en immortelle kansen versierde hoekpenanten staat een kinderfiguur.

Twee granieten grafschriften zijn in de gevels aangebracht, waarop staat: „In naam der Humaniteit: Alle minsken binn' myn broerren! 't Grootste geluk in deze wereld is weggelegd voor hen, die anderen trachten gelukkig te maken.)*

Gezegend blijve beider aandenken en gezegend de Stichting Coopersburg.

*Sa lang de wyn waeit,
De hoanne kraeit,
It gêrs groeit
En de beam bloeit"*

Foto) De Graftombe van den heer F. Cooper en (Geertsma. zijne echtgenoot A. G. de Graeff, vervaardigd door den Amsterdamschen beeldhouwer Schröder en door de kinderen van den edelen stichter van „Coopersburg” te Akkrum aan dezen gewijd. — Zij is verzeen in het plantsoen en bevat boven de deur met gouden letters in marmeren plaat: „Aan onze ouders: Frank Cooper en Antoinette Gerardine de Graeff.” In één der muren van dit kostbare mausoleum is een gedenksteen gemetseld met de woorden, door den vader bij de opening van „Coopersburg” gesproken: „In naam der humaniteit”. „Alle menschen zijn mijne broeders”; 't Grootste geluk in deze wereld is weggelegd voor hen, die anderen trachten gelukkig te maken. In den noordelijken muur leest men op een gedenksteen: „Gezegend blijve beider aandenken en gezegend de stichting Coopersburg”, sa lang de win waeit, de hoanne kraeit, it gers (gras) groeit en de beam (boom) bloeit. Zie het artikel over den Coopersburg te Akkrum, in ons nummer van 17 Nov. jl.

Afb. 1. Het mausoleum kreeg veel aandacht in de media destijds, zoals in bijgaand artikel uit De Prins der Geïllustreerde Bladen in 1907.

¹ Leeuwarder Courant, 04-02-1907 (via Delpher.nl)

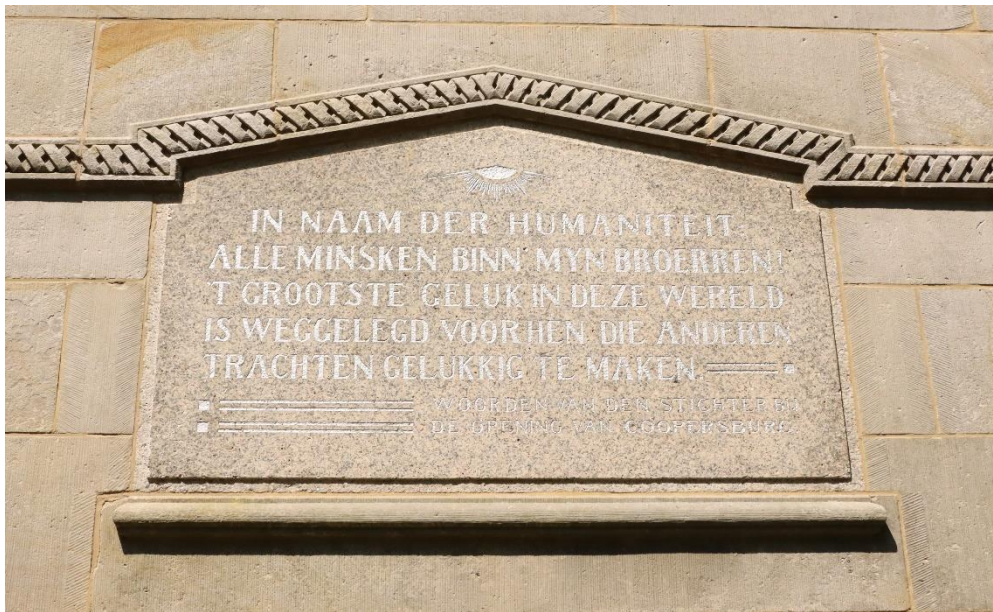
Het geheel draagt een ernstig karakter en eindigt in een urn. Het omsluiten van het graf wordt uitgedrukt door de massief en ondoorbroken behandelde gevels en koepelvormige afdekking: een in de gevels rondlopend bandmotief stelt dit omsluiten voor.

In het mausoleum tegen den achterwand staat een dubbele tombe, vervaardigd van wit marmer.

De datum van geboorte en overlijden wordt aan de voorzijde daarop vermeld. Een mystiek licht valt door een klein rondlicht in den achterwand van gekleurd glas in lood naar binnen. De koepelvormige overdekking wordt gedragen door vier overwelfde graniet-zuilen met omfloerste behandelde kapiteelen.

Het monument is 9.25 M. hoog, de lengte en breedte bedragen 5 M. Graniet en een soort van zandsteen zijn als materiaal gebezigd.

**) Woorden door wijlen, den Heer Cooper gebroken bij de opening van de Cooper-stichting.*

Afb. 2. De granieten tekstplaat op de rechter gevel.

Deze beschrijving van destijds geeft niet de volledige waarde aan van de symboliek, maar tekst, decoratie, symboliek en vormgeving zijn er alle op gericht duidelijk te maken dat het iets waardevols staat. Waardevol in de zin van wat was (de overledenen en hun geschiedenis) en wat is (hun nagedachtenis). Een dergelijk gebouw ter nagedachtenis en rustplaats is in Nederland op zich niet uniek. Vergelijkbare bouwwerken voor dit doel vinden we onder meer in Vaals (familie Tyrell), Amerongen (familie Bentinck), Rotterdam-Kralingen (Kruijff Bartholomeus) en Eindhoven (Van Abbe). De meeste daarvan bevinden zich op een begraafplaats. Hoewel in volume gelijkend is de uitvoering in Akkrum toch op zichzelf staand.

Symboliek op het mausoleum van Coopersburg

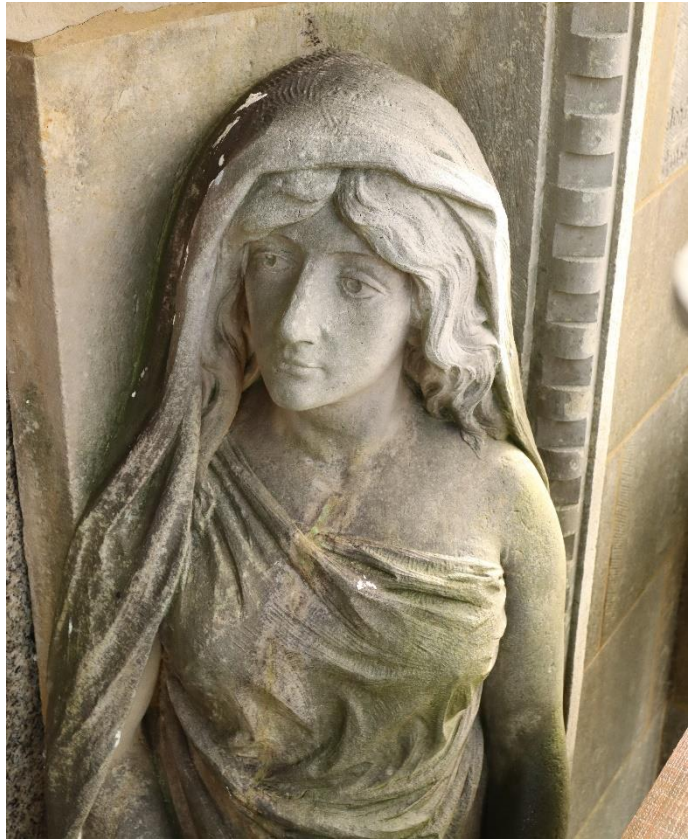
Tot op heden is een beschrijving en analyse van de symboliek en ornamentiek die toegepast is op en in het mausoleum achterwege gebleven. Het is ook geen eenvoudige opgave om de destijds toegepaste symbolen en ornamenten te duiden. Daartoe is kennis van de achtergrond van zowel de opdrachtgever als de ontwerper een vereiste. Gelukkig kennen we die en daarmee is het mogelijk per onderdeel van het gebouw, inclusief het interieur een duiding te geven. We beginnen met het meest uitgewerkte deel, de voorgevel. In alle gevallen worden de voorstellingen en symbolen beschreven van onderaf. Wat direct opvalt is dat de getoonde symboliek deels gebaseerd op de klassieken en niet altijd een christelijke grondslag heeft. Het lastige van het duiden van symboliek is dat er vaak veel verschillende betekenissen aan kunnen worden toegekend. Het is daarom doorgaans raadzaam om terughoudend te zijn met interpretatie. De betekenis van symbolen kan veranderen en soms verwordt symboliek tot ornamentiek. Een bekend voorbeeld daarvan is meanderende band.

Voorgevel

De voorgevel is het meest gedecoreerd en rijkelijk voorzien van allerlei symboliek. Onderin is een brede rand opgenomen met daarin twee treden naar de ingang. Deze rand en trap zijn uitgevoerd in graniet.

De trap voert naar een rechtgesloten houten deur met daarop fraai gesmeed beslag, dat de hele deur omlijst. Met name de scharnieren zijn uitgevoerd tot grote met bloemmotieven versierde ijzers. Deze ijzers hebben de vorm van ankers, wat staat voor hoop en vertrouwen. De deur is gevat in een granieten post en de latei boven de deur is eveneens van graniet. In die latei is de volgende tekst opgenomen: "AAN ONZE OUDERS / FRANK H. COOPER EN / ANTOINETTA GERARDINA DE GRAAFF".

De deur is enigszins terug gelegd in de voorgevel en kent een eigen rechthoekig kader met als belangrijkste kenmerk ter weerszijden een vrouwfiguur. Het kader zelf is voorzien van een lijst met gestileerde bloktanden. De figuren zijn gekleed in klassieke kledij en een sluier over hun haar. De sluier symboliseert rouw. Schröder wilde met de vrouwfiguren hulde en waardering uitbeelden. Het rechter beeld heeft beide armen naar beneden gericht en in de linkerhand houdt ze een krans van eikenbladeren, bijeengehouden door een strik die met de rechterhand aangetrokken wordt. De krans met eikenbladeren is een christelijke verwijzing, al gaat de oorsprong verder terug en symboliseert de overwinning op de dood. Het linker beeld houdt met haar rechterarm een palmtak vast terwijl ze haar linkerhand voor haar hart houdt, ten teken van verdriet. De palmtak is een christelijk symbool dat teruggaat op de Romeinse godin Victoria waarbij de palmtak de overwinning op de dood symboliseert. Ook werd een palmtak gebruikt als een teken van overwinning. Gezien de beide vrouwen hun hoofd opgeheven hebben, is hun blik eerder hoopvol dan treurend.

Afb. 3. Uit de blik van de beeldhouwde vrouwfiguren spreekt bewondering.

Nog binnen het kader boven de deur is een rondboog ingebracht die gedecoreerd is met acanthusbladeren. De boog is aan de voorzijde afgezet met rozetten die tussen de acanthusbladeren uitkomen. Erboven is in de resterende ruimte een zigzaggende lijn aangebracht met punten. Acanthus (ook bereklauw genaamd) is een veelgebruikt ornament in de bouwkunst. De funeraire betekenis van acanthusblad hangt samen met de stekelige bladen. Ook deze slaat op de beproevingen van leven en dood die de begravenen glansrijk heeft overwonnen. De rozetten zijn feitelijk bloemen die hier kunnen staan voor levensvreugde, maar ook voor vergankelijkheid. Bloemen zijn over het algemeen een verwijzing naar de ziel. De zigzaglijn is een oud en veelgebruikt ornament.

In de hoekpilasters zijn aan weerszijden ter hoogte van de bovenzijde van de deur immortellenkransen opgenomen, hangend aan een lint met strik en tegen een draperie. Immortellen, ook wel strobloemen genaamd, zijn bloemen die in gedroogde toestand hun sierwaarde behouden en daarom al eeuwen gebruikt worden in bloemstukken. De bloemen staan vanwege hun uiterlijk voor onsterfelijkheid en de krans staat ook hier weer voor de overwinning. De draperie kan opgevat worden als het afdekken van de dood. Aan de rechterzijde van de gevel, direct naast de krans heeft de architect zijn signatuur

achtergelaten. Onderin een van de blokken waaruit de gevel is opgebouwd staat: *Joh. H. Schröder Beeldh. / fec. / Amsterdam = 1906*. Boven de krans is een decoratieve rand aangebracht die in het krantenartikel uit 1907 omschreven wordt als een omsluitende band. De band loopt rond het hele gebouw. De hoekpenant wordt boven de band voortgezet met daarop een uitbeelding van wat lijkt op een palmtak, maar wel anders dan die in de hand van het linker beeld naast de deur. Deze palmtak kent geknakte bladeren, wellicht een verwijzing naar het vroege overlijden van Cooper.

De hoekpenanten aan de voorzijde worden bekroond met mollige kindfiguren, zogeheten putti. De putti staan op een basement waarin weer acanthusbladeren zijn verwerkt. Een putto is bijna altijd mannelijk en meestal naakt en door de attributen meestal met een specifieke betekenis. Het linker beeldje houdt een fakkel omhoog en kijkt op. Dit wijst op (hernieuwd) leven en wederopstanding, maar ook weer overwinning. Het rechterbeeldje houdt een naar beneden gerichte fakkel vast en slaat de linkerhand voor het gezicht. Dit wijst op het gedoofde leven en is tevens een attribuut van de dood. Schröder gaf de vier putti op de hoeken van het mausoleum de symbolische betekenis van leven, dood, vrede en liefde mee.

Centraal in de gevel, onder een topgevel is een voorstelling opgenomen met een uitbeelding van een jongen met vleugels. Schröder noemde dit een genius, een beschermengel, hoewel die meestal uitgebeeld wordt als schone jongeling en niet als een kindfiguur. Het heeft echter het uiterlijk van een cupido. Cupido is als liefdesgod verantwoordelijk voor het bijeenbrengen van geliefden en staat ook in het algemeen voor liefde. De medaillons spreken voor zich. Links zien we Antoinetta en rechts Frank Cooper. De medaillons zijn geplaatst op bloemen en palmtakken. Onder het linker medaillon zijn rozen opgenomen, wat staat voor liefde en vergankelijkheid. Onder het rechter medaillon is eikenloof opgenomen. De topgevel is aan de bovenzijde voorzien van muizentanden met decoratieve boogaanzetten die eindigen in een gestileerde lelie.

De topgevel wordt bekroond door een sierelement waarbij acanthusbladeren een drietal bloemen ophouden. Het getal drie is in de christelijke bouwkunst doorgaans een verwijzing naar de goddelijk Drie-eenheid. Hoewel minder opvallend, laten verschillende symbolen op het gebouw christelijke verwijzingen zien naar een leven na de dood.

Rechter zijgevel

In de rechtergevel worden een aantal elementen uit de voorgevel herhaald. De vorm is echter rechthoekig omdat de bovenzijde beëindigd wordt met een rechte rand. De hoekpenanten die aan deze zijde zichtbaar zijn, bevatten dezelfde symbolen of vormen. De putto op de rechter hoekpenant is wel afwijkend. De putto lijkt de ogen gesloten te hebben en heeft het gezicht naar beneden gewend, een hand op het hart en in de andere een tweetal bloemen. De betekenis van bloemen kan verschillen. Het lijkt hier dat de bloemen van een viooltje zijn uitgebeeld (vijf blaadjes), een symbool van nederigheid en bescheidenheid.

Centraal in de gevel onder een keperboog die de omsluitende band hier doorbreekt, is een granieten tekstplaat opgenomen met boven in een zon. Het gaat om een voorstelling dat lijkt op een object met daaronder lijntjes die naar beneden wijzen, als de zon die zijn licht over de wereld werpt. Hier zal het meer de betekenis hebben van de verlichte mens, passend bij de tekst die eronder staat: "IN NAAM DER HUMANITEIT: / ALLE MINSKEN BINN' MYN BROERREN! / 'T GROOTSTE GELUK IN DEZE WERELD / IS WEGGELEGD VOOR HEN DIE ANDEREN / TRACHTEN GELUKKIG TE MAKEN. / WOORDEN VAN DEN STICHTER BIJ / DE OPENING VAN COOPERSBURG. De tekst was door Frank Cooper uitgesproken bij de oprichting van de stichting voor behoeftige ouden van dagen. De teksten met de zon erboven kunnen gezien worden als verwijzing naar de vrijmetselarij, waar Cooper waarschijnlijk bij aangesloten was en waarbinnen het humanisme een belangrijke stroming is. Cooper was ook een lid van de vrijmetselaarsloge Friesche Trouw uit Leeuwarden aan als een van de regenten voor zijn stichting. Naast de tekstplaten bevat het mausoleum geen expliciete verwijzingen naar de vrijmetselarij.

De bovenrand van dit geveldeel is tussen de hoekpenanten aan de bovenzijde afgezet met gestileerde palmetten. Een palmet is feitelijk een gestileerd palmblad dat vooral als ornament voorkomt op klassieke gebouwen en grafmonumenten.

Achtergevel

De achtergevel kent in principe dezelfde opbouw als de voorgevel, maar is op een rond venster hoog in de topgevel verder geheel blind. De topdecoratie is een palmet met een eenvoudiger uitvoering dan die aan de voorzijde. De hoekpenanten kennen dezelfde uitvoering als de andere hoekpenanten.

Afb. 4. De topdecoratie aan de achterzijde is duidelijk minder uitgewerkt dan die aan de voorzijde.

Linker zijgevel

In principe is de linkergevel een kopie van de rechter gevel. Wederom wordt een aantal elementen uit de voorgevel hier herhaald. De hoekpenanten bevatten dezelfde symbolen of vormen. De putto op de linker hoekpenant is wel weer afwijkend. De putto kijkt naar beneden, met beide handen voor het lichaam om in de linkerhand een nestje met drie vogels vast te houden en met de linkerhand lijkt het iets te voeren aan een van de vogels. Dit is een zeer ongebruikelijke voorstelling, meer allegorisch van aard dan symbolisch. Vogels hebben een positieve betekenis en wellicht staan zij hier voor de aard van Cooper zelf: het helpen en voeden van de hulpeloze, zoals hij dat deed met het Oude Mannen- en Vrouwentehuis in Akkrum. Schröder duidde het beeld als liefde.

Ook hier is centraal in de gevel onder een keperboog die de omsluitende band hier doorbreekt, een granieten tekstplaat opgenomen met boven in dezelfde verlichtende zon als op de andere tekstplaat. De tekst hier luidt: "GEZEGEND BLIJVE BEIDER AANDENKEN / EN GEZEGEND DE STICHTING COOPERSBURG. / SA LANG DE WYN WAEIT, / DE HOANNE KRAEIT, / IT GÊRS GROEIT / EN DE BEAM

BLOEIT.” De laatste vier zinnen zijn afkomstig uit het Oud fries waar het als een spreuk al minstens zes eeuwen bestaan moet hebben. Het is onderdeel van een zogenaamde eeuwigheidsformule die gebruikt werd bij rechtshandelingen en bij het sluiten van vrede. De zin wordt ook als volgt gevonden: “eeuwig en altijd en zo lang de wind van de wolken waait en gras groeit en boom bloeit en de zon opgaat en de wereld bestaat.”

Op de andere tekstplaat werd ook al de Friese taal gebruikt, maar hiermee wil Cooper waarschijnlijk een link leggen met zijn afkomst en zijn trots op Fryslân. Ook in het gebruik van deze zinnen zit weer een eeuwigheidswaarde.

Top / dak

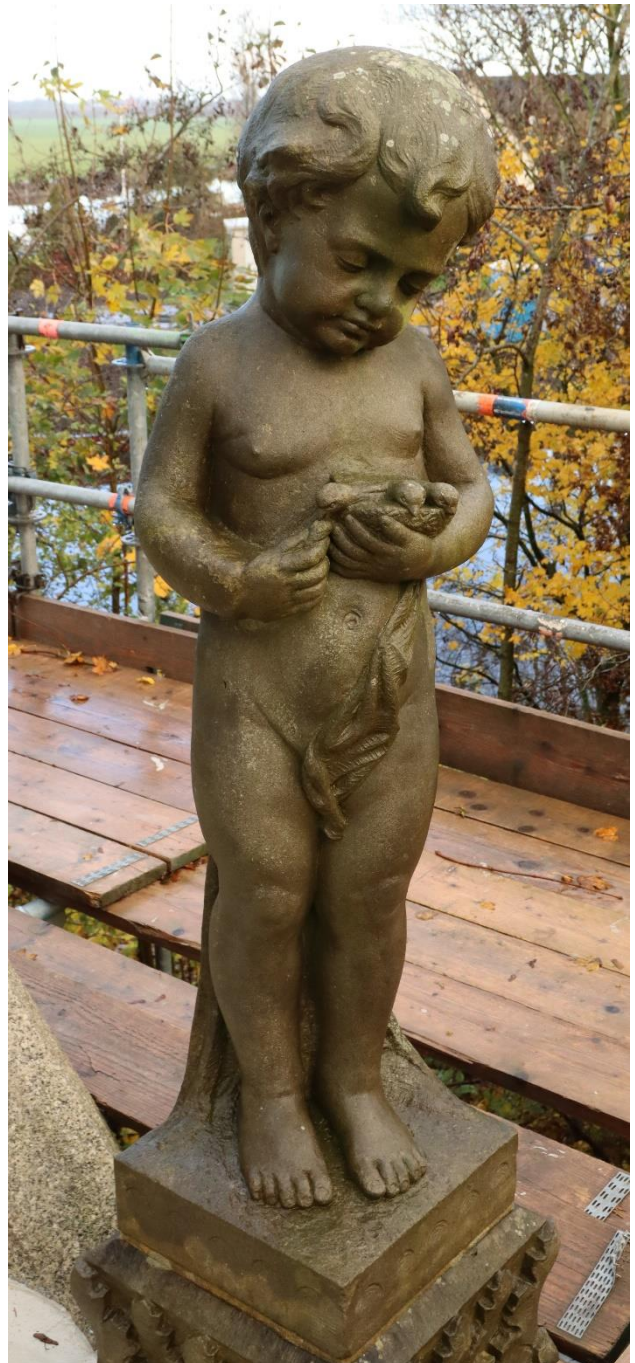
De vierkante grondslag van het mausoleum wordt in de opbouw herhaald en bergt feitelijk het gewelf. De opbouw wordt beëindigd met een drievoudig uitspringende tandlijst waarboven een bijzonder tentdak het geheel afsluit. De tandlijst heeft louter een decoratieve functie.

Geheel in top, als afsluiting van het dak, staat een gesluerde urn. Hoewel lijverbranding in de negentiende en vroeg-twintigste eeuw in het geheel niet mogelijk was, werden urnen als symbool uit de klassieke oudheid veel gebruikt als verwijzing naar de dood en rouw. Die rouw wordt hier tot uitdrukking gebracht met de sluier of draperie. Die staat ook voor het zich afwenden van de buitenwereld, letterlijk het afdekken of bedekken van het leven. Het gebruik van de urn is naast de fakkels een van de weinig typisch funeraire symbolen op het mausoleum.

Interieur

Het inwendige van het mausoleum is relatief sober. Toch zijn ook hier diverse ornamenten en symbolen te vinden. Als eerste is in de terrazzovloer een meanderende band opgenomen. Dit is een versiering uit de Griekse oudheid die verwijst naar de vruchtbaarheid die de slingerende rivier de Meander met zich mee bracht.

Griekse vormen vinden we ook terug in de klassiek vormgegeven tombe waarin ruimte is voor twee kisten. We weten inmiddels dat de tombe niet uit massief marmer bestaat, maar een kern van beton heeft. Marmer heeft een luxueuze uitstraling en kon alleen door de rijken betaald worden. De luxe uitstraling wordt versterkt door de in goudkleur uitgevoerde belettering op de voorzijde, waarop de volgende tekst is opgenomen: “HIER RUSTEN: / FOLKERT HARMENS KUIPERS WILLEMZON. / ZICH LATER NOEMENDE FRANK H. COOPER. / GEB. AKKRUM 23 OCT. 1843. OVERL. NEW-YORK 31 DEC. 1904 / EN ZIJNE VROUW ANTOINETTA GERARDINA DE GRAAFF. / GEB. MIDDELBURG 8 NOV. 1846. OVERL. TOLEDO. OHIO 31 DEC. 1878.”

Afb. 5. Bijzondere voorstelling van putto met een vogelnestje.

Rond de tombe staan granieten zuilen die een zandstenen kapiteel kennen met een fraaie decoratie van draperieën, ten teken van rouw. In de achtergevel is hier te zien dat het venster een houten raam bevat met daarin een voorstelling in glas-in-lood. In de buitenste rand zijn twee omhoog wijzende olijftakken opgenomen en centraal is een monogram zichtbaar waar een C, G en kleinere D getoond worden. Hiermee verwijst het raam naar de twee hier bijgezette personen Cooper en De Graaff. De olijftakken staan voor vrede, verzoening en hoop.

Afb. 6. De gesluierde urn die het mausoleum bekroont.

Conclusie

Uit documentatie die dateert van voor de bouw weten we dat Schröder in een memorie van toelichting bij het ontwerp meldt dat vormen en motieven zijn vermeden die zouden doen denken aan de zogenaamde 'Chapelles funéraires' van de katholieke landen of aan de Gotiek. De bouw en het ontwerp werden door Charles Cooper en Schröder vastgelegd in een contract met 9 artikelen en door beiden ondertekend.

In hoeverre het Schröder was die de toepassing van symbolen en ornamenten heeft gekozen of dat deze ingegeven zijn uit gesprekken met Charles is nog steeds niet volledig vastgesteld. In ieder geval kunnen we concluderen dat veel van de gekozen ornamenten, symbolen en uitbeeldingen gezien kunnen worden als verwijzing naar het leven van Cooper. Enerzijds zijn instelling als nederig en hardwerkend persoon en anderzijds iemand die gul en vrijgevend is en zich ten doel stelt anderen te helpen. Dat hij de dood als iets onvermijdelijks ziet, blijkt ook wel uit de symboliek. Subtiel zijn er verschillende verwijzingen opgenomen naar een leven na de dood, zonder dat daarbij christelijke symboliek de boventoon voert. Als geheel van ornamentiek en toegepaste symbolen vormt het een eclectisch geheel.

Uiteraard kunnen we niet om de gebruikte materialen en uitstraling van het mausoleum heen. Het laat zien dat hier een rijk man begraven is, trots op zijn afkomst en bewust van zijn nalatenschap. Het mausoleum is een uitdrukking van wat Cooper in zijn leven bereikt heeft, welvaart en voorspoed.

Er is overigens geen verband tussen de toegepaste ornamentiek en symboliek op het hoofdgebouw en het mausoleum. Dat zou eventueel te verwachten zijn geweest, maar er is sprake van een compleet andere vormgeving en decoratieschema.

Advies

In verhalen over het mausoleum kan gesproken worden van een rijke verzameling aan christelijke en persoonlijke symboliek. Alle verwijzen ze naar het leven van Frank Cooper en zijn vrouw die relatief arm begon, maar welvaart vond en dit deelde met zijn naasten. Dit moet als zodanig geïnterpreteerd worden in samenhang met de teksten op de zijgevels van het mausoleum. Daarin schuilt tevens een stukje trots op zijn afkomst, die Cooper nooit verloochend heeft. Het is kortom een uitbeelding van hoe Cooper welvaart vond en dit deelde met zijn medemens.

Bij gebruik van dit advies kan verwezen worden naar stichting Dodenakkers.nl.

Bronnen:

- Archief Coopersburg (met dank aan Anne Dykstra)

Literatuur:

- Biederman, H. (redactie); *Symbolen. Historisch-culturele symbolen van A tot Z*, Uitgeverij Spectrum, zevende druk 1998
- Bok, Leon & René ten Dam, *De Canon van het funerair erfgoed*, IJsselstein 2020
- Bronswijk, Alfred. C., *Christelijke symbolen van A tot Z*, Zoetermeer 2006
- Haslinghuis, E.J. en H. Janse; *Bouwkundige termen. Verklarend woordenboek van de westerse architectuur- en bouwhistorie*, Leiden 2001
- Huisman, Ernst, Atze Reidinga en Willem Winters, *Alle minsken binn' myn broerren! – Folkert Kuiper en 100 jaar Coopersburg*, Akkrum 2001
- Kok, H.L.; *Funerair Lexicon. Encyclopedisch woordenboek over de dood*, Maastricht 2000

Internetbronnen:

- Monumentenstichting Boarnsterhim: <https://www.monumentenstichting.nl/>
- Symboliek / Termen en begrippen op Dodenakkers.nl: <https://www.dodenakkers.nl/naslag/symboliek.html>
- Encyclopedie met onderwerpen uit architectuur, bouwkunde en andere bouwgerelateerde zaken: <https://www.joostdevree.nl/index.shtml>

Voorts is gebruik gemaakt van verschillende websites zoals Delpher.nl (krantenarchief) en Toen en Nu (Leeuwarder Courant).

Met vriendelijke groet,

Leon Bok
Bureau Funeraire Adviezen

René ten Dam
Stichting Dodenakkers.nl